

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені В.Н. КАРАЗІНА
ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»
Кафедра міжнародних відносин

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Директор ННІ «Каразінський
інститут міжнародних відносин та
туристичного бізнесу» Харківського
національного
університету імені В.Н. Каразіна

Микола ПИСАРЕВСЬКИЙ

ПРОГРАМА СПІВБЕСІДИ

(з метою визначення здатності успішно виконати освітню програму)
для осіб, що поновлюються / переводяться на навчання за
освітньою програмою «Міжнародні відносини»

Харків 2025

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма співбесіди складена для осіб, які поновлюються або переводяться на навчання за освітньою програмою «Міжнародні відносини».

Укладачі програми: д.політ.н, доц. Вінникова Н.А., к.політ.н. Солових Є.М., к. юр. н., Файер О.А., к.іст.н. Філатова О.Є.

Предметом знань, необхідних для поновлення/переведення на навчання за освітньою програмою «Міжнародні відносини» є змістовна та структурна сутність понять «міжнародні відносини», «глобальна політика», «міжнародне співробітництво та дипломатія», «зовнішня політика», «міжнародна безпека», «міжнародні комунікації».

Особи, які планують поновлення/переведення на навчання за освітньою програмою «Міжнародні відносини», повинні знати:

1. визначення понять: міжнародні відносини, зовнішня політика держави, внутрішня політика держави, державні та недержавні актори, національні інтереси, міжнародні організації, міжнародне право, дипломатична та консульська служба, міжнародні комунікації, міжнародна безпека та конфлікти.

2. основні ознаки та тенденції розвитку, розуміти природу, динаміку, принципи організації міжнародних відносин, суспільних комунікацій та/або регіональних студій.

3. природу міжнародного співробітництва, характер взаємодії між міжнародним акторами, співвідношення державних, недержавних акторів у світовій політиці.

4. основні принципи, механізми та процеси забезпечення зовнішньої політики держав, взаємодії між зовнішньою та внутрішньою політикою, визначення та реалізації на міжнародній арені національних інтересів держав, процесу формування та реалізації зовнішньополітичних рішень

5. стан та напрями досліджень міжнародних відносин та світової політики у політичній, економічній, юридичній науках, у міждисциплінарних дослідженнях

6. особливості міжнародних безпекових комплексів, основних проблем національної та міжнародної безпеки

Порядок створення, організації та роботи комісії з проведення співбесіди (з метою визначення здатності успішно виконати освітню програму для осіб, що поновлюються/переводяться на навчання), регламентується вимогами Положення про організацію освітнього процесу Харківського національного університету імені В.Н.Каразіна.

Питання до співбесіди

1. Специфіка професійної діяльності фахівця-міжнародника.
2. Сутність міжнародних відносин. Найважливіші особливості міжнародних відносин.
3. Державні та недержавні актори міжнародних відносин.
4. Основні принципи міжнародних відносин.
5. Співвідношення понять «міжнародні відносини» та «світова політика» в контексті теорії міжнародних відносин.
6. Теоретичні підходи до класифікації та визначення об'єкта міжнародних відносин.
7. Концептуальні основи дослідження сучасних міжнародних відносин.
8. Характеристика основних методів вивчення міжнародних відносин.
9. Взаємозв'язок між цілями та засобами учасників міжнародних відносин.
10. Система теоретичних принципів дослідження міжнародних відносин.
11. Еволюція підходів до визначення учасників міжнародних відносин.
12. Трансформація ролі держави як головного актора міжнародних відносин.
13. Форми державного устрою держави: унітарні держави, федерації
14. та конфедерації.
15. Сучасні виклики державному суверенітету в контексті міжнародних відносин.
16. Специфіка держави як інституції та основного учасника міжнародних відносин. Основні функції держави у зовнішньополітичній сфері.
17. Національні інтереси та цілі діяльності учасників міжнародних відносин.
18. Внутрішня та зовнішня політика держави.
19. Характеристика основних елементів міжнародної системи.
20. Історична еволюція типів міжнародних систем.
21. Поняття сили у міжнародних відносинах. Співвідношення понять «жорстка сила» (hard power), «м'яка сила» (soft power), «сила розумна» (smart power).
22. Методики визначення могутності держав у міжнародних відносинах.
23. Теоретичні засади формування основних напрямів української школи геополітики.
24. Фактори впливу на формування та розвиток сучасної геополітики.
25. Специфіка англо-американської школи геополітики та її вплив на світовий порядок.
26. Характерні риси європейської геополітичної школи та її роль у міжнародних відносинах.
27. Теоретичні концепції Збігнєва Бжезінського щодо світового устрою.
28. Особливості формування сучасних моделей світового порядку.
29. Взаємозв'язок між геополітичними концепціями та розвитком міжнародних відносин.
30. Вплив геополітичних шкіл на розвиток міжнародної політики.
31. Процес трансформації геополітичних концепцій у XXI столітті.
32. Перспективи розвитку геополітичних концепцій в умовах глобалізації.

33. Концептуальні засади теорії «кінця історії» Френсіса Фукуяма та її вплив на розвиток міжнародних відносин.
34. Концепція «зіткнення цивілізацій» Самуеля Хантингтона щодо розвитку світового порядку.
35. Теоретичні положення світ-системного аналізу Іммануїла Валлерстайна.
36. Типологія міжнародних конфліктів та механізми їх врегулювання.
37. Особливості сучасних міжнародних конфліктів та їх вплив на світову політику.
38. Теоретичні підходи до забезпечення міжнародної безпеки.
39. Взаємозв'язок концепцій кооперативної та людської безпеки.
40. Практичне значення теорії демократичного миру в сучасних міжнародних відносинах.
41. Військово-політичні аспекти забезпечення міжнародної безпеки.
42. Концептуальні засади теорій мондіалізму та гегемонізму.
43. Формування багатополярності в сучасних міжнародних відносинах.
44. Вплив економічних процесів на розвиток міжнародних відносин.
45. Теоретичні підходи до вивчення глобалізації в міжнародних відносинах.
46. Співвідношення глобалізаційних процесів та національних інтересів держав.
47. Основні цілі ЄС. Зародження та становлення європейської єдності.
48. Міністерство закордонних справ України. Загальна характеристика.
49. Дипломатична та консульська робота як складова дипломатичної служби, дипломатичних відносин, зовнішньополітичної діяльності держав.
50. Поняття та функції дипломатії. Головні вимоги щодо важливих якостей дипломата у минулому та сьогодні.

Критерії оцінювання

Відповідь оцінюється за наступною шкалою:

Оцінка	Бал	Пояснення
здатний	100	повна та вірна відповідь на два питання, наведені приклади
	85	вірні, але неповні відповіді на два питання, відсутні вірні приклади
	75	вірні, але неповні відповіді на два питання, наявні незначні помилки у відповідях, приклади відсутні або невірні
	60	вірна й повна відповідь на одне з питань, неповна та/або з помилками відповідь на друге питання
	50	вірна й повна відповідь на одне з питань
нездатний	40	невірна відповідь на два питання
	20	невірна відповідь на одне питання
	0	відповідь відсутня

Рекомендована література

1. Гольцов А.Г. Геополітика та політична географія. : підручник. К.: Видавництво «Центр учбової літератури». 2023. 416 с.
2. Єремєєва І.А. Теорія міжнародних відносин.: підруч. / І. А. Єремєєва. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2023. 140 с.
3. Історія міжнародних відносин : підруч. / І. В. Алексеєнко, А. Х. Маргулов , І. А. Єремєєва, М. В. Несправа. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2020. 228 с
4. Капітоненко М.Г. Теорія міжнародних відносин. Чернівці: Видавництво «Книги ХХІ століття», 2019. 272 с.
5. Мателешко Ю. П. Теорія міжнародних відносин: навчальний посібник. Ужгород: Вид-во УжНУ «Говерла», 2020. 156 с.
6. Міжнародні відносини та світова політика: навч. посіб. / О. Н. Кузь, Д. С. Коротков, Д. Ю. Михайличенко та ін. Харків : Вид. ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2021. 206 с.

Програму схвалено:

на засіданні кафедри міжнародних відносин, протокол № 11 від 16.01.2025 р.

Програму погоджено:

на засіданні науково-методичної комісії ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу», протокол №8 від 21.01.2025 р.

Завідувач кафедри
міжнародних відносин

Наталія ВІННИКОВА

Голова науково-методичної комісії
ННІ «Каразінський інститут міжнародних
відносин та туристичного бізнесу»

Ганна ПАНАСЕНКО